

Az 1871-ből származó 6937 gyári számú Bösendorfer zongora állagmegóvási munkálatainak leírása

Három szakaszra bontanám:

1. Előkészítő munkálatok
2. Műbútori munkák
3. Szerkezeti munkák

1. Előkészítő munkálatok

1995 és 200 között Bösendorfer zongorák felújításával foglalkoztam, melyek az USA-ban kerültek kiállításra. Kalifornia, Texas és New York államokban. Én választottam ki a megfelelő felújításra alkalmas hangszereket, ill. irányítottam, koordináltam az ország legkiválóbb szakembereit. A mechanikák felújítása és a hangolás, a zongorákkal való összeépítés, beszabályozás, billentésbeállítás az én feladatomban volt. A zongorák feladata koncertszintű megszólalás volt. Állapotuk általában nagyon lepusztult volt. Ez az egyik alternatíva. Másik pedig az eredeti, még patinás hangzású hangszerek, melyek csodával határos módon őrizték meg állapotukat. Ilyen hangszereket láttam Felső-Ausztriában egy grófi kastélyban. Ezalatt a közel 5 év alatt elég jó betekintést nyertem a Bösendorferek világába. Az a titok, hogy precízen vannak elkészítve, kiváló minőségűek az anyagok.

Egy Békéscsaba közeli tanyába hívtak hangolni. Fekete, ütött-kopott zongora, a tető csak úgy rárakva, zsanérok nélkül, az egyik lába alatt egy lécs volt, mert hiányzott a görgő. „Original” gótbetűs „Bösendorfer” volt. Egy valódi kincs, de valóban az? Mivel Gerla nem volt messze gondoltam hátha valamely környékbeli kastélyban lehetett. Megkértem **Jakab Zsuzsannát** a gerlai Wenckheim társaság elnökét, hogy juttassa el a zongoráról készült fotókat a „Bösendorfer” gyárba. Visszajelezték, hogy valóban eredeti a hangszer és az első tulajdonosa Friedrich von Stein úr volt Budapesten. Felajánlották, hogy 50-60 ezer euróért felújítanák. Ez volt az első lépés.

A továbbiakban felvettem a kapcsolatot Másai János zenetörténésszel, aki pontos utasításokkal látott el a számunkra reális állagmegóvási verzióval kapcsolatban. Oly módon szét volt hangolva a húrrendszer, hogy egyenesbe kellett hoznom. Ez több hónapig tartó, fokozatos terhelés volt. Szerencsére semmilyen töke deformációt nem találtam. A hangolószegek jól fogtak. Mikor megállapítottam, hogy a mechanika, hangtompítórendszer is alkalmas lesz, a gyári beállításokra, jeleztem a múzeumnak, hogy elindítható a projekt. A szakadt basszushúrt a

MÜPA-ba vittem fonatni. A hiányzó görgő beszerzése volt a legnehezebb. Szerencsére a vezető szakemberekkel nagyon jó a kapcsolatom. Országos „körözést” adtam ki, de meglett.

2. Műbútori munkák

Meglepetés ért, mert az első csiszolásnál kiderült, hogy a zongora eredetileg barna volt. Aki jártas a politúrozásban, az tudja, hogy barnára visszadolgozni feketéről dupla munka. Munkatársammal úgy döntöttünk, hogy természetesen eredetire kell kidolgozni. Ezt az áldozatott meghoztuk az utókor javára. Olyan részletes fotóanyag készült a műbútori munkákról, hogy csak a lényegesebb fázisokat említem. A zongora testen jobb oldalon az egyenes és az íves rész határán volt egy repedés. Ez össze lett húzva. A pedál líra részei újra össze lettek ragasztva. A hiányzó tetőzsanérok beszerzése is országos összefogással sikerült. Az oldalsó tetőrögzítő (snapper) tetőn lévő ellendarabja hiányzott. Azt el kellett készíteni egy rézlapból. A zongoratest elején be kellett pótolni funérokat. Az egyik lábkorong (kapitel) hiányos volt, pótolni kellett azt a részt.

A másik láb kapitelle szuvas volt, de már nem aktív természetesen kezelve, kikenve, pácolva lett. A billentyűzet fölött függőlegesen és vízszintesen is le volt válva a furnér. Ezeket vissza kellett ragasztani. A zongoratest felső részén is fel volt válva a borító furnér. A réz alkatrészeket oxid mentesíteni, polírozni kellett. A vascsavarokat, alkatrészeket szintén oxidmentesíteni, ill. speciális kezelésben részesíteni.

Gondos előkészítés után lehetett hozzákezdeni a politúrozás felépítéséhez.

3. Szerkezeti munkák

- Húrozat

- az oxidréteg acélgyapattal, ill. speciális géppel való eltávolítása
- a hiányzó húrok a felső fekvésben pótlásra kerültek. Ilyen méretet már nem használunk (11 ½ -12- 12 ½) ezt rendelnem kellett.
- a húrok alatt csak száraz ill. utána enyhén nedves ronggyal lehetett letörölni a rezonánst ill. a húrlábakat (stég) is.

- Hangtompító rendszer felületi felfrissítése

- hangtompító filcek tömörítése, húrokhoz illesztése

- Mechanika

- szétszedés, tisztítás, olajozás (tengelyek)
- centrumkarikák pótlása

(jól látható a 3 fokozat, az eredeti, a később pótolta, ill. a legújabb szakasz)

- a fengerlécen a szükséges bőrcserék (bontott, korhú bőrökkel)
- a billentyűkön a felvált bélésbőrök visszaragasztása, ill. pótlása
- fehér billentyűk tisztítása, fekete billentyűk polírozása, ill. a billentyűzet paknik is kétoldalt
- billentyűszegek kezelése speciális anyaggal
- csőrbőrök púderezése
- Mechanikafiók tisztítása, pedálemek karbantartása
- Billentyűk egyenkénti beállítása, kórva szabályzás, kiváltás, hangtompító lemelő párna beállítása, fékek beállítása
- Hangolás

Nagy Gyula

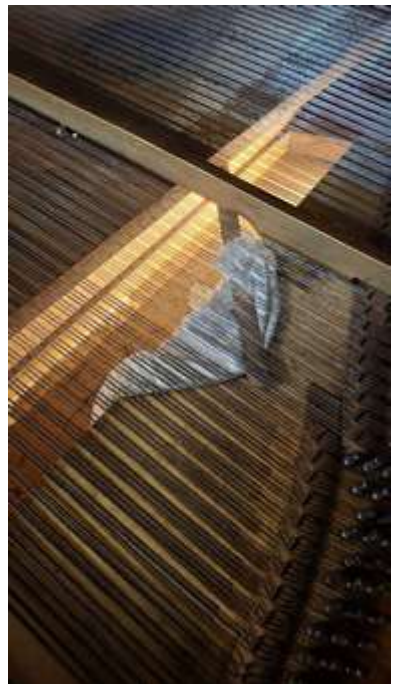
Orgonaépítő-és zongorahangoló

5600 Békéscsaba, Alkotmány utca 13.

E-mail: hurlovag@gmail.com

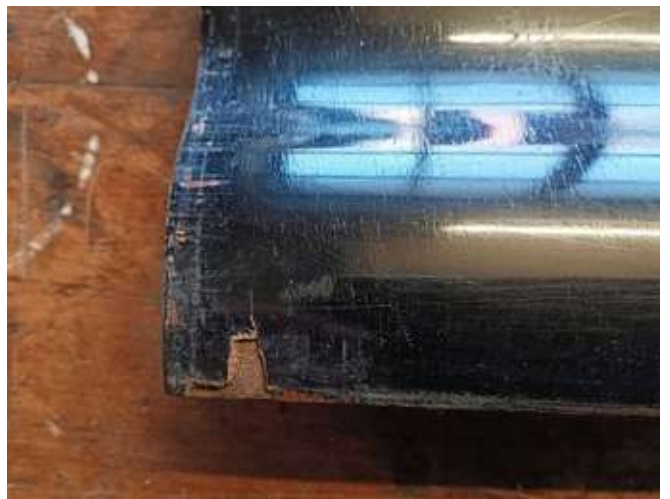
Tel: +36 20/335-1042

Békéscsaba, 2025. szeptember 19.

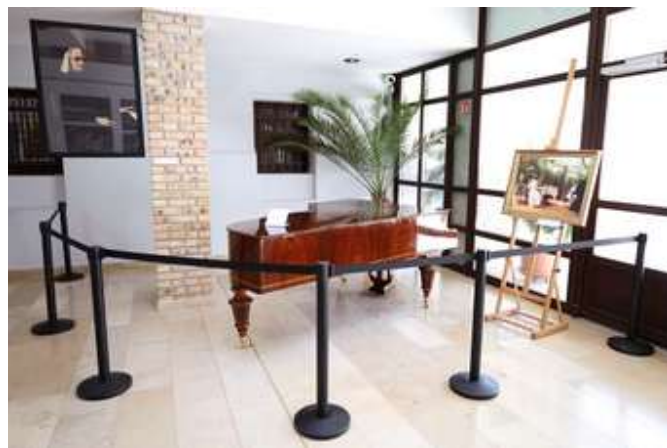
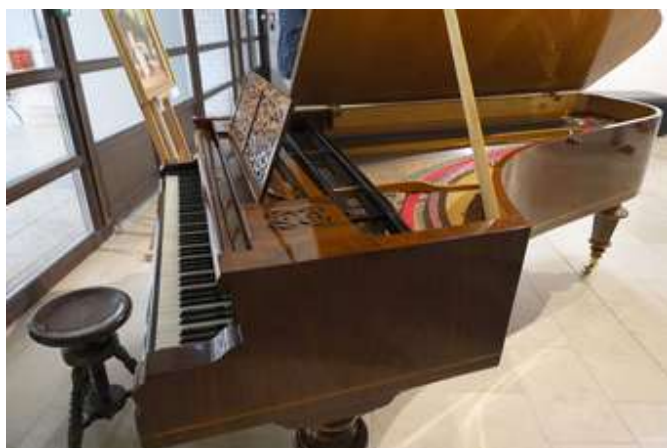

A történeti szakág gyűjteményében található *Ht. 2024. 2. 1.* leltári számú, 1871-ből származó Bösendorfer zongora állagmegóvási munkálatai megtörténtek. A felújított műtárgy a Munkácsy Mihály Múzeum Pátkai Ervin Termében került elhelyezésre.

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

Múzeumok Kollégiuma

Pályázati azonosító: 505111/04798
Köztes pályázati azon.: 209111/00328

Nyilatkozat

az uniós állami támogatási szabályoknak a Kedvezményezett részére nyújtandó támogatásra történő alkalmazhatóságáról

Alulírott **dr. Bácsmegi Gábor** [pályázó képviselőjére jogosult] a **Munkácsy Mihály Múzeum** [pályázó neve] képviselőjében eljárva kijelentem, hogy az általam megvalósított tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett **állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (2016/C 262/01) 34. pontjában meghatározott, az alábbiakban felsorolt feltétel teljesült:**

- a támogatandó tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek, az általam benyújtott pályázatba foglalt tevékenységek kapcsán piaci bevételeim nem érik el működési költségek legalább felét.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalok arra, hogy az általam benyújtott beszámolóban a fenti feltétel teljesülését alátámasztó tényeket, körülményeket és bizonyítékokat helyszíni ellenőrzés esetén rendelkezésre bocsátom, továbbá a pénzügyi elszámolás során a támogatott tevékenységgel kapcsolatban felmerült költségeket jogcímek szerinti bontásban, részletesen bemutatom.

Kelt: Békéscsaba, 2025. 10. 06.

.....
*pályázó képviselője

Munkácsy Mihály Múzeum	Kiss Ilona grafikusművész Tessedik Sámuel című alkotásának megvásárlása	130000	209110/00034	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	Preparátumok vásárlása a Munkácsy Mihály Múzeum Természettudományi gyűjteménye részére	990000	209110/00035	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	Kiss Ilona képzőművész alkotásainak megvásárlása	300000	209110/00072	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	Munkácsy Mihály Ostende című grafikájának megvásárlása	1000000	209110/00106	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum természettudományi gyűjteményének gyarapítása preparátumok vásárlása által	800000	209110/00107	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum Helytörténeti gyűjteményében található Munkácsy Mihályhoz kötődő kegyeleti koszorúszalagok restaurálása	400000	209111/00061	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum állományvédelmi, restaurálási tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzése	700000	209111/00127	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum restaurátorműhelye technikai eszközparkjának fejlesztése	1100000	209111/00240	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum évkönyve VIII. megjelentetése	600000	209188/00016	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum Évkönyve X. (47.) megjelentetése „Csabai értéktár” címmel	1000000	209188/00078	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	Tevan Margit ötvösmunkáinak és Sejben Lajos művészkönyvének szerzeményezése	370000	3509/01222	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A MMM Jankay-Kolozsváry-Tevan gyűjtemények állományvédelmi fejlesztésére és eszközbeszerzésére	1200000	3511/03929	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	Állományvédelmi eszközök beszerzése - Munkácsy Mihály Múzeum	500000	3533/00186	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum Évkönyve III. megjelentetése	500000	3588/00391	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	Ásványok és preparátumok szerzeményezése a Munkácsy Mihály Múzeum természettudományi gyűjteménye részére	600000	505110/00963	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	A Munkácsy Mihály Múzeum állományvédelmi és restaurálási feladataihoz szükséges eszközök és anyagok beszerzésére	500000	505111/04797	Megtekintés
Munkácsy Mihály Múzeum	1871-ből származó Bösendorfer zongora állagmegóvása	400000	505111/04798	Megtekintés